

КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

DOI: 10.18372/2307-9061.65.17042

УДК 342.9(045)

В. В. Калетнік,

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1447-3581>

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК СИСТЕМА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН І ОБ'ЄКТ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: human-rights@online.ua

Мета: аналіз сучасних поглядів на розуміння змісту та сутності поняття «інформаційна безпека» як системи суспільних відносин і об'єкта правової охорони. **Методи дослідження:** у дослідженні автор використовував методи теоретичного аналізу та аналізу змісту, монографічний метод, метод систематизації для виявлення та конкретизації авторської позиції в рамках досліджуваних питань. При підготовці висновків та рекомендацій за результатами дослідження був використаний метод узагальнення. **Результати дослідження:** автором розглянуто різні погляди на розуміння змісту та сутності поняття «інформаційної безпеки» в контексті двох основних підходів – технологічного (в якості основних критеріїв виділяє забезпечення конфіденційності, цілісності та доступності інформації) і гуманітарного (концентрується на захисті від інформаційних загроз).

Обговорення: множинність визначень поняття «інформаційна безпека», представлених в різних нормативно-правових актах, заважає коректному застосуванню законодавчих положень і свідчить про необхідність формування законодавчого тезауруса визначень у галузі інформаційного права.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання; національна безпека; інформаційна безпека; інформаційні технології; інформаційне середовище; суспільні відносини; інформація.

Постановка проблеми та її актуальність. Досвід України у протидії широкомасштабній агресії російської федерації засвідчив, що держава-ініціатор агресії використовує широкий арсенал можливих інструментів та механізмів для досягнення стратегічної цілі деструктивного впливу на відповідні сфери національної безпеки України, включаючи її інформаційну складову. В таких умовах особливої актуальності для України набуває удосконалення правових, організаційних аспектів забезпечення інформаційної безпеки. Масштабність сучасних перетворень інформаційної сфери також є причиною виникнення ряду теоретичних і практичних проблем, що потребують уточнення поняття «інформаційна безпека» та надання йому більш широкого й системного характеру.

Різні аспекти національної безпеки загалом та інформаційної безпеки зокрема, окремих її складових, питання адміністративно-правового регулювання та забезпечення інформаційної безпеки досліджували вчені-юристи: А.В. Бабінська, О.Д. Довгань, С.С. Єсімов, Л.О. Кочубей, Ю.Д. Кунєв, Ю.П. Лісовська, О.А. Ніщименко, О.Г. Семенюк, І.М. Сопілко, Т.Ю. Ткачук, В.С. Цимбалюк, О.Г. Ярема та інші.

Водночас, звертаючись та оперуючи поняттям «інформаційна безпека», варто зазначити, що в науковій літературі відсутній єдиний усталений погляд на його зміст. Існує необхідність уточнення поняття «інформаційної безпеки» саме як системи суспільних відносин і об'єкта правової охорони, яке сприятиме осмисленню

перспективних змін інформаційної безпеки та дозволить повніше розкрити її зміст.

Мета роботи – аналіз сучасних поглядів на розуміння змісту та сутності поняття «інформаційна безпека» як системи суспільних відносин і об'єкту правової охорони.

Виклад основного матеріалу. Інформація у сучасному світі – це стратегічний ресурс, правовий захист якого диктується необхідністю розвитку економіки, формування громадянського суспільства, забезпечення безпеки держави та громадян. У зв'язку з цим актуалізується проблема правового регулювання процесів, у яких інформація починає виступати як основа суспільних відносин, що виникають при реалізації інформаційних потреб держави, особи та суспільства, тобто при створенні, одержанні, обробці, накопиченні, зберіганні, пошуку, поширенні та споживанні інформації, при створенні та використанні інформаційних систем, інформаційних технологій і засобів інформаційної безпеки.

Загальна тематика досліджень у науковій літературі представлена технологічним і гуманітарним напрямками рішення завдань інформаційної безпеки. На відміну від технологічного підходу, що розглядає програмно-технічну сторону процесу забезпечення інформаційної безпеки, гуманітарний розглядає інформаційну безпеку в якості міждисциплінарної галузі наукового знання, виділяючи юридичні, соціологічні і психологічні аспекти указанного феномену.

Українська наукова думка звернула увагу на проблеми інформаційної безпеки в 90-і роки ХХ століття у межах забезпечення національної безпеки держави.

А.В. Бабінська та В.С. Цимбалюк визначають інформаційну безпеку як стан захищеності її національних інтересів в інформаційній сфері, що визначаються сукупністю збалансованих інтересів особи, суспільства та держави [1].

Схожа думка і в О.А. Ніщименко, який вважає, що інформаційна безпека – це стан захищеності національних інтересів України в інформаційній сфері, що складаються з сукупності збалансованих інтересів особи, суспільства та держави від внутрішніх і зовнішніх за-

гроз, що відповідає принципу забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері [2, с. 19].

На думку Л.О. Кочубей, інформаційна безпека – це такий стан захищеності життєво важливих інтересів та інформаційної озброєності держави, суспільства, особистості, за якого жодні інформаційні впливи на них нездатні викликати деструктивні думки і дії, що призводять до негативних відхилень на шляху стійкого прогресивного розвитку даних суб'єктів [3, с. 221-222].

В Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» інформаційна безпека визначена як стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави за якого запобігається нанесення шкоди через: неповноту, несвоєчасність та невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації [4].

Слід зауважити, що більшість з наведених визначень хоча фіксують важливі, конститутивні ознаки інформаційної безпеки, однак розглядають її як стає, незмінне явище: «стан захищеності», «здатність захищати», «захищеність» тощо. Крім того, національне інформаційне законодавство характеризується декларативністю великої кількості норм без розкриття шляхів їх реалізації, що у свою чергу впливає на рівень реалізації норм права, що регулюють суспільні відносини у сфері забезпечення інформаційної безпеки [5, с. 71].

Цікавою є думка І.М. Сопілко, яка під інформаційною безпекою розуміє набір інструментів і методик, розроблених і використовуваних для захисту конфіденційної інформації від зміни, порушення, знищення і перевірки [6, с. 111].

Також, заслуговує на увагу думка С.С. Єсімова та О.Г. Яреми, які визначають інформаційну безпеку як самостійне правове утворення, оскільки воно має власну складну структуру, що охоплює інститут віднесення ін-

формації до категорії з обмеженим доступом, інститут захисту інформації та ліцензування цієї діяльності, а також інститут відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері [7, с. 247-248].

Відповідно до цих визначень, інформаційну безпеку можна розглядати як систему суспільних відносин, що виникають з приводу створення умов безпечної життєдіяльності держави, суспільства і особи в інформаційному середовищі. Фактично на суспільний характер інформаційної безпеки вказує Доктрина інформаційної безпеки України, яка, зазначає, що застосування Російською Федерацією технологій гібридної війни проти України перетворило інформаційну сферу на ключову арену протиборства [8].

Як зазначає у своїх дослідженнях Ю.Д. Кунєв, визначальною складовою інформаційної безпеки є її правовий компонент, який полягає в наявності системи правових норм та гарантій їх дієвості за напрямами реалізації функцій держави у сфері інформаційної діяльності: регулятивної та охоронної.

Таким чином, предмет правового забезпечення інформаційної безпеки утворюється сукупністю суспільних відносин, пов'язаних з інформацією, інформаційною діяльністю, інформаційною інфраструктурою і правовим статусом суб'єктів інформаційної сфери, що належать до об'єктів національних інтересів, а також із проявом загроз безпеці цих об'єктів.

Правове забезпечення інформаційної безпеки держави є складовою предмету інформаційного права, зокрема, як складової адміністративного права [9, с. 98].

В свою чергу адміністративно-правове регулювання інформаційної безпеки є комплексом заходів законодавчого й адміністративного характеру з метою досягнення режиму законності та порядку у сфері інформаційних відносин і забезпечення прав всіх учасників суспільства у сфері інформації, що декларуються та охороняються державою [10, с. 13].

Цей комплекс заходів складається з двох основних блоків: законодавчого та адміністративного. Законодавчий блок – це низка нормативно-правових актів, які декларують

права всіх суб'єктів права України на вільний доступ до інформації, визначають права і свободи громадян та інших суб'єктів права в інформаційній сфері (Закони України: № 254к/96-ВР Конституція України (від 28 червня 1996 року), № 2657-ХІІ «Про інформацію» (від 2 жовтня 1992 року), № 2469-VIII «Про національну безпеку України» (від 21 червня 2018 року) та ін.).

Адміністративний блок визначається наявністю компетенції у відповідних органах державної виконавчої влади, завданням яких є підтримання стану інформаційного захисту суспільства від протиправних і злочинних посягань.

Адміністративно-правова охорона в інформаційному середовищі забезпечується за допомогою норм, які спрямовані на захист різних суб'єктів інформаційної безпеки, держави, суспільства, особи, хоча баланс інтересів особи, суспільства та держави в інформаційній сфері законодавчо не визначений [11, с. 67-68].

Якщо в чинному законодавстві не відображено баланс інтересів учасників інформаційних відносин, то в науковій літературі такий баланс в принципі визначено. Так, на думку Т.Ю. Ткачук та О.Д. Довганя, інтереси суспільства в інформаційній сфері полягають у забезпеченні інтересів особи в цій сфері, зміцненні демократії, створенні правової соціальної держави, досягненні та підтримці суспільної злагоди, в духовному оновленні України [12, с. 95].

Інтереси держави в інформаційній сфері полягають у створенні умов для гармонійного розвитку національної інформаційної інфраструктури, для реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина в галузі отримання інформації та користування нею з метою забезпечення непорушності конституційного ладу, суверенітету та територіальної цілісності України, політичної, економічної та соціальної стабільності, в безумовному забезпеченні законності та правопорядку, розвитку рівноправного та взаємовигідного міжнародного співробітництва.

Що стосується інтересів особи в інформаційній сфері, то вони полягають у забезпеченні вільного доступу до відкритої інформації,

в тому, щоб дана інформація була правдивою, не мала на меті негативний інформаційний вплив на особистість, не носила антигуманний, аморальний, екстремістський характер, щоб особиста, конфіденційна інформація громадян була належним чином захищена з використанням норм права, щоб система юридичних норм надійним чином гарантувала права громадян в інформаційній сфері.

Виходячи з наведених вище підходів, інформаційну безпеку (в юридичному сенсі) можна визначити як сукупність суспільних відносин, які регулюються системою правових норм, спрямованих на забезпечення національних інтересів держави та суспільства, на забезпечення законних інтересів особи та суб'єктів господарювання в інформаційній сфері, гарантують права людини та громадянина в інформаційній сфері, захист інформації від несанкціонованого доступу, знищення, блокування, модифікації, копіювання та неправомірного використання.

Дані відносини включають групи відносин з приводу: *забезпечення доступу до інформаційних ресурсів* (у межах цієї групи забезпечується функціонування ефективних засобів інформаційної діяльності); *створення, використання та поширення інформації* (забезпечується можливість суб'єктів отримувати доступ до необхідних інформаційних ресурсів, формується інформаційний ресурс, який відповідає потребам суб'єктів); *обмеження доступу до інформації* (забезпечує функціонування інформації, що має режим таємниці, конфіденційною); *безпечної життєдіяльності в інформаційному середовищі* (визначає стан громадської (публічної) безпеки, пов'язаної з використанням комп'ютерів і інформаційних технологій).

До родових об'єктів інформаційно-правового захисту в інформаційній сфері України ми відноситимемо інформаційні права, свободи та законні інтереси громадян, суспільства та держави, а до предметно-галузевих – правовідносини, що виникають у процесі реалізації прав громадянина, суспільства та держави на отримання, зберігання, поширення, користування інформацією та її захисту.

Якщо розглянути Стратегію інформаційної безпеки, схваленої на державному рівні 28 грудня 2021 року, де під інформаційною безпекою України розуміється стан захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу, інших життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, за якого належним чином забезпечуються конституційні права і свободи людини, то можна зробити висновок, що основним вектором політики держави щодо забезпечення інформаційної безпеки є дотримання конституційних прав і свобод людини в інформаційній сфері [13].

У свою чергу, аналіз норм Конституції України, дозволяє виділити права та свободи людини, які так чи інакше пов'язані з інформацією [14]: *гарантованість права на інформацію* (ст. 34); *відкритість, доступність і повнота інформації, свобода обміну інформацією* (ст. 15, 32, 40, 50, 57); *захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя* (ст. 32); *свобода вираження поглядів і переконань, правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації* (ст. 34).

Відповідно до ч. 2. ст. 34 Конституції України обмеження права на доступ до інформації може мати місце тільки в інтересах забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

В Конституції України міститься також ряд принципових положень, що стосуються гарантій інформаційної безпеки [14]: *захист прав і свобод людини і громадянина судом* (ст. 55); *право кожного на повагу до його гідності* (ст. 21); *право кожного на таємницю листування, телефонних переговорів, поштових, телеграфних та інших повідомлень* (обмеження цього права допускається лише на підставі судового рішення) (ст. 31); *збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про*

особу без її згоди не допускається, крім випадків, визначених законом (ст. 32); зобов'язання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, установ і організацій їх посадових осіб забезпечити кожному можливість ознайомлення з документами і матеріалами, що безпосередньо зачіпають його права і свободи, відомостями про себе (якщо інше не передбачено законом) (ст. 32); гарантування судового захисту права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації (ст. 32); охорона інтелектуальної власності законом (ст. 54).

Відповідно до ст. 64 Конституції України в умовах воєнного та надзвичайного стану для забезпечення безпеки громадян і захисту конституційного ладу можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням терміну їх дії.

Отже, конституційне право на свободу отримання інформації є не лише основою інформаційних відносин, а й гарантом прозорості, транспарентності та законності діяльності державної влади.

Розглянуті вище положення Конституції України знайшли своє відображення в адміністративному праві, наприклад, стаття 212-3 «Порушення права на інформацію та права на звернення» Кодексу України про адміністративні правопорушення, встановлює відповідальність посадових осіб за відмову в наданні громадянину інформації, а також за надання громадянину неповної або завідомо неправдивої інформації [15].

Дане визначення співставне з положеннями ст. 3 Конституції України, де зазначено, що людина, її права і свободи є найвищою цінністю. Визнання, дотримання і захист прав і свобод людини та громадянина є обов'язок держави.

З вищезазначеного слідує, що інформаційна безпека є складною конституційно-правовою конструкцією, що визначається: складною соціальною та правовою природою, заснованою на різноманітті інформаційних відносин в суспіль-

стві; диференціацією суб'єктів інформаційних відносин, що мають свої інтереси, права і обов'язки в цій сфері; об'єктивним характером інформаційних відносин, які визначають розвиток світової цивілізації та системи міжнародного права.

Висновки. Завдання та мета інформаційної безпеки, у зв'язку з широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України, істотно змінилися та набули нових властивостей і якості, що вимагають переосмислення і перегляду правових відносин, сформованих раніше в інформаційній сфері; уточнення поняття «інформаційної безпеки» та надання йому більш широкого й системного характеру.

Під час розгляду поняття «інформаційної безпеки» як системи суспільних відносин і об'єкта правової охорони нами здійснено комплексний аналіз даного поняття через призму двох основних підходів: технологічного, який в якості основних критеріїв виділяє забезпечення конфіденційності, цілісності та доступності інформації; гуманітарного, який зосереджений на захисті від інформаційних загроз, здатних привести до руйнування традиційних духовно-моральних цінностей суспільства, розмиттю ідентичності особи, дестабілізації політичної системи та втрати державного суверенітету, включаючи дослідження у галузі юриспруденції, соціології, психології інших наук. За результатами аналізу, більшість з розглянутих визначень хоч і фіксують важливі, конститутивні ознаки інформаційної безпеки, однак розглядають її як стале, незмінне явище.

З аналізу норм Конституції України, виділено права та свободи людини пов'язані з інформацією, а також ряд принципових положень, що стосуються гарантій інформаційної безпеки. Також, аналіз норм Конституції України дає підстави стверджувати, що інформаційна безпека України досягається шляхом балансу між інформаційними правами і свободами різноманітних суб'єктів права та захистом національного інформаційного суверенітету. При цьому, тільки ті дії, які спрямовані чітко в межах діючого законодавства і Конституції, що спираються на принципи верховенства права, рівності всіх перед законом, дають позитивний кінцевий ре-

зультат як для суспільства в цілому, так і для окремого громадянина.

Виходячи з наведених в дослідженні підходів, інформаційну безпеку можна визначити як сукупність суспільних відносин, які регулюються системою правових норм, спрямованих на забезпечення національних інтересів держави та суспільства.

В подальшому в дослідженнях необхідно зосередити увагу на вивченні особливостей адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки як комплексу превентивних дій економічного, політичного, юридичного, технологічного та організаційного характеру, спрямованих на попередження, виявлення і ліквідацію загроз інтересам особи, держави та суспільства в інформаційній сфері. Окремого вивчення потребують питання уточнення кола суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки України у зв'язку зі створенням Центру протидії дезінформації як координаційного органу при Раді національної безпеки і оборони України, Мілітарі Медіа Центру на базі Міністерства оборони України та інші.

Література

1. Цимбалюк В.С., Бабінська А.В. Правове регулювання інформаційної безпеки в Україні: проблеми теорії та практики. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 2 (8). С. 22-30.

2. Ніщименко О.А. Інформаційна безпека України на сучасному етапі розвитку держави і суспільства. *Наше право*. 2016. № 1. С. 17-23.

3. Кочубей Л.О. Інформаційна безпека держави: інструменти захисту українського інформаційного поля (на прикладі особливостей інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному Донбасі). *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса*. 2015. Вип. 3. С. 220-237.

4. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 9 січ. 2007 р. № 537-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 12. Ст. 102.

5. Калетнік В.В. Сучасний стан адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки в Україні: теоретико-правовий аналіз.

Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». Київ: НАУ, 2021. № 2(59). С. 70-77. DOI: 10.18372/2307-9061.59.15597.

6. Сопілко І.М. Інформаційна безпека та кібербезпека: порівняльно-правовий аспект. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2021. № 2(59). С. 110–115. DOI: 10.18372/2307-9061.59.15603.

7. Ярема О.Г., Єсімов С.С. Предмет правового забезпечення інформаційної безпеки в інформаційному праві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 244-252.

8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: указ Президента України від 25 лют. 2017 р. № 47/2017. *Офіційний вісник Президента України*. 2017. № 20. С. 8. Ст. 554.

9. Кунєв Ю.Д. Правове забезпечення інформаційної безпеки як предмет правового дослідження. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2021. № 1(58). С. 95–102. DOI: 10.18372/2307-9061.58.15314.

10. Лісовська Ю.П. Інформаційна безпека України: навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Конкорд», 2021. 172 с.

11. Семенюк О.Г. Баланс життєво важливих інтересів особистості, суспільства та держави в інформаційній сфері. *Юридична Україна*. 2015. № 10-12. С. 65-69.

12. Довгань О.Д., Ткачук Т.Ю. Концептуальні засади законодавчого забезпечення інформаційної безпеки України. *Інформація і право*. 2019. № 1(28). С. 86-99.

13. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки»: указ Президента України від 28 груд. 2021 р. № 685/221. *Офіційний вісник Президента України*. 2022. № 1. С. 52. Ст. 31.

14. Конституція України: Закон України від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 груд. 1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

References

1. Tsymbaliuk V.S., Babinska A.V. Pravove rehuliuвання informatsiinoi bezpeky v Ukraini: problemy teorii ta praktyky. *Administratyvne pravo i protses*. 2014. № 2 (8). S. 22-30.

2. Nishchymenko O.A. Informatsiina bezpeka Ukrainy na suchasnomu etapi rozvytku derzhavy i suspilstva. *Nashe pravo*. 2016. № 1. S. 17-23.

3. Kochubei L.O. Informatsiina bezpeka derzhavy: instrumenty zakhystu ukrainskoho informatsiinoho polia (na prykladi osoblyvosti informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u suchasnomu Donbasi. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen imeni I.F. Kurasa*. 2015. Vyp. 3. S. 220-237.

4. Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky: Zakon Ukrainy vid 9 sich. 2007 r. № 537-V. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2007. № 12. St. 102.

5. Kaletnik V.V. Suchasnyi stan administratyvno-pravovoho zabezpechennia informatsiinoi bezpeky v Ukraini: teoretyko-pravovyi analiz. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*. Kyiv: NAU, 2021. № 2(59). S. 70-77. DOI: 10.18372/2307-9061.59.15597.

6. Sopilko I.M. Informatsiina bezpeka ta kiberbezpeka: porivnialno-pravovyi aspekt. *Seriia: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*. Kyiv: NAU, 2021. № 2(59). S. 110–115. DOI: 10.18372/2307-9061.59.15603.

7. Yarema O.H., Yesimov S.S. Predmet pravovoho zabezpechennia informatsiinoi bezpeky v informatsiinomu pravi. *Naukovyi visnyk Lvivsko-*

ho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. 2016. № 2. S. 244-252.

8. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 29 hrudnia 2016 roku «Pro Doktrynu informatsiinoi bezpeky Ukrainy»: ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25 liut. 2017 r. № 47/2017. *Ofitsiyni visnyk Prezydenta Ukrainy*. 2017. № 20. S. 8. St. 554.

9. Kuniev Yu.D. Pravove zabezpechennia informatsiinoi bezpeky yak predmet pravovoho doslidzhennia. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*. Kyiv: NAU, 2021. № 1(58). S. 95–102. DOI: 10.18372/2307-9061.58.15314.

10. Lisovska Yu.P. Informatsiina bezpeka Ukrainy: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Vydavnychiy dim «Konkord», 2021. 172 s.

11. Semeniuk O.H. Balans zhyttievo vazhlyvykh interesiv osobystosti, suspilstva ta derzhavy v informatsiinii sferi. *Yurydychna Ukraina*. 2015. № 10-12. S. 65-69.

12. Dovhan O.D., Tkachuk T.Yu. Kontseptualni zasady zakonodavchoho zabezpechennia informatsiinoi bezpeky Ukrainy. *Informatsiia i pravo*. 2019. № 1(28). S. 86-99.

13. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 15 zhovtnia 2021 roku «Pro Stratehiiu informatsiinoi bezpeky»: ukaz Prezydenta Ukrainy vid 28 hrud. 2021 r. № 685/221. *Ofitsiyni visnyk Prezydenta Ukrainy*. 2022. № 1. S. 52. St. 31.

14. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 cher. 1996 r. № 254k/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141.

15. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: Zakon Ukrainy vid 07 hrud. 1984 r. № 8073-X. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR*. 1984. Dodatok do № 51. St. 1122.

INFORMATION SECURITY AS A SYSTEM OF PUBLIC RELATIONS AND OBJECT OF LEGAL PROTECTION

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: human-rights@online.ua

Purpose: analysis of modern views on understanding the content and essence of the concept of «information security» as a system of social relations and an object of legal protection. **Methods:** in the study, the author used methods of theoretical analysis and content analysis, monographic method, method of systematization to identify and specify the author's position within the studied issues. When preparing conclusions and recommendations based on the results of the study, the method of generalization was used. **Results:** the author considered different views on the understanding of the content and essence of the concept of «information security» in the context of two main approaches - technological (as the main criteria singles out the provision of confidentiality, integrity and availability of information) and humanitarian (focuses on protection against information threats). According to the results of the review, it is emphasized that information security is a complex constitutional and legal construction, which is determined by: complex social and legal nature, based on the diversity of information relations in society; differentiation of subjects of information relations, which have their own interests, rights and obligations in this area; the objective nature of information relations, which determine the development of world civilization and the system of international law. **Discussion:** the multiplicity of definitions of the concept of «information security» presented in various normative legal acts prevents the correct application of legislative provisions and indicates the need for the formation of a legislative thesaurus of definitions in the field of information law.

Key words: administrative and legal regulation; national security; information security; information technologies; information environment; public relations; information.

Стаття надійшла до редакції 03.11.2022